

Список використаних джерел:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і доповн.) / [уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел]. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1728, [1] с.
2. Словник української мови: редакція словників (в 11 т.) / ред. Тому В.О.Винник, Л.А.Юрчук. – Т.5. – К. : Видавництво «Наукова думка», 1975. – 840 с.
3. Юридична енциклопедія: в 6 т. / за ред. Ю.С. Шемшученко та ін. – К.: Українська енциклопедія, 2002. – Т. 4: Н–П. – 720 с.
4. Соціальна робота. Короткий енциклопедичний словник / авт. кол. В.П. Андрушченко, В.П. Бех, В.А. Башкірєв. – К.: ДЦСМ, 2002. – 536 с.
5. Бужор В.Г. К вопросу об определении общего понятия насилия / В.Г. Бужор // Криминология и организация профилактики преступлений: Сб. науч. тр. – М., 1992. – С. 106-108.
6. Ігнатов О. М. Насильство як спосіб вчинення злочину: поняття та сутність / О. М. Ігнатов // Форум права. – 2010. – № 3. – С. 144–151 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-3/10iomptc.pdf>

Кукуш Є.К., студентка

Науковий керівник: Сок О.С., к.ю.н.,
викладач кафедри кримінально-правових
дисциплін юридичного факультету
(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДальність за незаконну ЛІКУВАЛЬНУ ДІЯльність в УКРАЇНІ

Конституція України гарантує кожній людині основні права і свободи, одним з яких є право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне

страхування. Це право закріплене у Конституції України як прямо, так і опосередковано, у тому числі шляхом надання обов'язкової сили на території України загальновизнаним принципам та нормам міжнародного права.

Незаконна лікувальна діяльність є діянням, яке може заподіяти тяжку шкоду основним правам і свободам особи, зокрема спричинити тілесні ушкодження або навіть смерть. Спричинення подібних наслідків посягає на недоторканність життя і здоров'я особи, що гарантується Конституцією України, а також на встановлений порядок надання і одержання медичної допомоги, у зв'язку з чим відповідальність за здійснення цього діяння передбачається кримінальним законом [1, с. 302].

Питанням щодо злочинів проти життя та здоров'я особи, сукупності злочинів, що заподіюють настання смерті внаслідок незаконної лікувальної діяльності особливу увагу у своїх наукових працях приділили такі вчені як: В. П. Тихий, С. В. Бородін, О. П. Литвин, В. М. Трубников, А. А. Байда та інші.

З прийняттям у 2001 році Кримінального кодексу України законодавцем було криміналізовано низку суспільно небезпечних діянь у сфері медичного обслуговування населення. Серед новел, якими поповнився КК України, на особливу увагу, з точки зору підстав і принципів криміналізації, заслуговує норма про незаконну лікувальну діяльність (ст. 138 КК України).

Заняття лікувальною діяльністю означає такі дії, як огляд хворого, встановлення діагнозу, консультування, призначення до вживання ліків, визначення засобів, методів і прийомів впливу на організм людини, проведення процедур, хірургічне втручання тощо. При цьому не обов'язково, щоб лікувальна діяльність здійснювалась особою тривалий період і була для неї джерелом існування. Злочин вважається закінченим з моменту настання тяжких наслідків для хворого. Під тяжкими наслідками слід розуміти спричинення смерті, заподіяння тяжкого або середньої тяжкості тілесного ушкодження [3, с. 465].

Для інкримінування особі ст. 138 КК України необхідно довести, що суспільно небезпечні наслідки перебувають у причинному зв'язку з незаконним

лікарюванням. Заняття медичною практикою особою, яка не має належної медичної освіти, без отримання ліцензії на такий вид підприємництва, що не мало своїм наслідком тяжких наслідків для потерпілого, тягне за собою адміністративну відповідальність за ст. 164 КУАП [2, с. 125].

З даного питання в правовій літературі немає єдності думок. Більшість науковців вважають, що незаконну лікувальну діяльність, поєднану з обманом пацієнта з корисливої мети, слід кваліфікувати за сукупністю злочинів як незаконна лікувальна діяльність і шахрайство. Таким чином, розгляд обманного лікування тільки як злочину проти власності не дозволяє врахувати специфіку порушених відносин і є недостатнім.

Якщо незаконна лікувальна діяльність набуває характеру господарської і полягає у занятті забороненими видами медичної практики, то за наявності наслідків, передбачених ст. 138 КК України, дії винного слід кваліфікувати додатково ще і за ст. 203 КК України [2, с. 126].

Незаконна лікувальна діяльність у вигляді надання послуг або виконання робіт, у тому числі з метою одержання прибутку, характеризується тим, що вона не призвела до наслідків, передбачених ст. 138 КК; або не пов'язана з одержанням прибутку у великому розмірі [4, с. 97].

Отже, незаконна лікувальна діяльність здійснюється лише діями, спрямованими на лікування і реабілітацію, метою якої є заволодіння обманним шляхом матеріальними коштами пацієнта. Така діяльність заподіює шкоду життю або здоров'ю пацієнта і є не менш небезпечною як звичайний злочин проти життя і здоров'я. Викладене свідчить про доцільність внесення низки змін і доповнень до ст. 138 КК, з тією метою, щоб на підставі цієї норми належним чином оцінювався ступінь суспільної небезпечності цього злочину та осіб, які займаються видами діяльності, що являють собою підвищену небезпечність для життя або здоров'я пацієнтів, внаслідок чого і не є загальнодозволеними.

Список використаних джерел :

1. Аветисян С.С. Соучастие в преступлениях со специальным составом: Монография / С.С. Аветисян. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2004. – 467 с.
2. Байда А.А. К истории вопроса об уголовной ответственности за незаконную лечебную деятельность / А. А. Байда // Проблеми законності: Респ. міжвід. наук. зб. / Відп. ред. В. Я. Тацій. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2009. – Вип. 72. – С. 125-131.
3. Бойцов А.И. Преступления против собственности / А.И. Бойцов. – СПб.: Юрид. центр Пресс, 2010. – С. 775.
4. Бородин С.В. Квалификация преступлений против жизни / С.В. Бородин. – М.: Юрид. лит, 1977. – С. 240

Лисенко С.С., студент

Науковий керівник: Сок О.С., к.ю.н.,
викладач кафедри кримінально-правових
дисциплін юридичного факультету
(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ СКАДУ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТАТЕЮ 120 КК УКРАЇНИ (ДОВЕДЕННЯ ДО САМОГУБСТВА)

Відповідно до ст. 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю. Стаття 27 Конституції України закріплює право на життя як головне невід'ємне природне право кожної людини. Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обов'язок держави – захищати життя людини. Зазначені положення Конституції України відповідають загальновизнаним принципам, сформульованим у Загальній Декларації прав людини, Європейській Конвенції з прав людини, Міжнародному Пакті про громадянські та політичні права та ін.